

Mörkebo jaktlag

70 år

1939 - 2009

Jaktlaget på 1950-talet. Stående från vänster: Harry Johansson, Mörkebo, Gunnar Gunnarsson, Uljeshult, Harry Gustavsson, Krokavadet, Rune Magnusson, Uljeshult, Lennart Gunnarsson, Hylteryd, en dräng från Hestra, Helmer Svensson, Hestra, Johan Hansson, Marielund, Gustav Gunnarsson, Hylteryd, Ivar Danielsson, Ekesås, Lennart Nilsson, Mörkebo, Axel Magnusson, Uljeshult, Edvard Johansson, Uljeshult och Oskar Dahlström, Sjunkebo.

Längst fram från vänster: Håkan Gustavsson, Skillingaryd, Oskar Johansson, Mörkebo, William Walfridsson, Pukarp, Roland Johansson, Mörkebo, Werner Johansson, Mörkebo, Allan Claesson, Pukarp och Rune Andréasson Uljeshult.

Då jaktlaget 1999 fyllde 60 år skrev Per Bunnstad historiken för de då gångna 60 åren. Nu har det gått ytterligare tio år och en "redaktionskommitté" bestående av veteranen Lennart Johansson (17 år gammal då laget bildades) samt Werner Johansson och Åke Magnusson, med Perlof Kallings vid pennan, har nu fyllt på.

Vad som sig tilldragit haver de sista 10 åren

Inledningsvis kan konstateras att jaktlagets areal är densamma som tidigare samt att antal deltagare, skyttar och drevkarlar, varierar från 30–35 personer. De flesta med studsare, vilket innebär cirka 30 personer. Som vanligt får en del skyttar gå med i drevet, till antal beroende på såtens beskaffenhet.

Lars-Erik Nordbäck är fortfarande lagets bestämde ledare med de tre vice männen Åke Magnusson, Mats Wisth och Kenneth Johansson.

Förändringar i lagets sammansättning

Åren tar ut sin rätt och andra orsaker gör att man givetvis inte kan räkna med att alla hänger med år efter år. Av dem som uppräknades i Per Bunnstads historik kan nämnas följande som ej längre är kvar i laget: Wille Walfridsson, Gustav Sjölin, Allan Claesson, Lennart Johansson och Anders Gustavsson.

Följande har tillkommit: Stefan Ericsson (för Ljungafors gård), Per Bodefält, Peter Zeed och, minsann, en kvinnlig skytt: Siv Johansson. Särskilt välkommen!

Årets gilla gång

Det är självklart att man inte bara drar till skogs med sin studsare. Det är kanske den minsta delen i jaktårets olika faser. Under hösten skall envar markägare se över sina torn, siktröja och göra skjutgator. Under ledning av Åke Magnusson tillverkas varje år tre till fem nya jakttorn (skjutlavar som det på sina håll också heter), som transporteras ut i markerna. Alla pass är numrerade (200 stycken) och en del passställen måste på grund av uppväxande vegetation och av andra skäl flyttas en bit. Man har ej skaffat karta från Lantmäteriet med passen inlagda då alla är mycket välbekanta med terrängen. De nya lär sig snart att hitta och blir utplacerade med tydliga anvisningar om farliga skottvinklar och var passgrannar finns. Säkerheten är A och O.

– Det är älgar som skall stryka med och inget annat. Av säkerhetsskäl tillhandahåller laget nu röda västar till envar.

Jaktstämman

Så kommer då jaktstämman på Skillingaryds skjutbana, som föregås med träningskjutning.

Året var troligen 1977 och det var Åke Magnusson som hade fällt sin första älg, en udda åttataggare. Längst till vänster Jonny Johanson och Rune Magnusson.

Jesper Nyman 1993, då två år och sonson till Åke Magnusson. Numera är Jesper med "på riktigt" även om han ännu inte tagit jaktlicens..

Ingen får vara med som skytt om han eller hon inte kan visa upp godkänt. Fyra godkända skott på stillastående älgfigur. Den som ej har det intyget deltar som drevkarl. Givetvis skall envar ha löst det statliga jaktkortet (gäller även drevkarlar som får del i köttet), ha giltig licens på sitt vapen och en ansvarsförsäkring (den som är medlem i Jägarförbundet får den med medlemsavgiften).

Kalmarmodellen

Jaktstämman, som givetvis leds av Lars-Erik, innehåller många diskussioner om hur årets tilldelning skall nyttjas till fromma för en livskraftig älgstam. På senare tid har man tillägnat sig den nu alltmer tillämpade så kallade Kalmarmodellen. Den går ut på att spara för korna accepterade tjurar och skjuta mer kalvar. Därvid gäller att också spara dem som står på tillväxt, det vill säga 1-4 taggar, skjuta 5-11 och släppa igenom däröver, vilket man gjort de senaste senaste åren.

En 14-taggare har visat upp sin hornprydnad och satt skyttar på svåra prov med att hålla pekfingeret i styr. Dennes fällhorn hittades på Båramoområdet i vintras. Åke Magnusson, exempelvis släppte förbi en 12-taggare år 2007.

Den sista åtgärden före jakten är att göra i ordning slaktboden, som man förfogat över sedan 1972. En liten kommitté utses på jaktstämman att svara för iordningsställande av den samt att svara för dess återställande då alla dragit hem till sitt med sina köttbackar.

Åke Magnusson basar över slakten tillsammans med Werner Johansson. Man styckar således själva och anlitar ej vare sig viltslakteri eller tillstädeskommen styckmästare.

Avskjutningsstatistik sedan 1998

År	Tjur	Ko	Kviga	Kalv	Summa
1998	2	2	1	4	9
1999	4	1	1	1	7
2000	4		2	2	8
2001	5			6	11
2002	4	2		3	9
2003	3	1	1	4	9
2004	2		2	1	5
2005	3	1		4	8
2006		1		9	10
2007	1	2		2	5
2008			3	4	7
Summa	28	10	10	40	88

Det har blivit lite många kor beroende på önskemål från dem som bor i samhället, intill lagets marker. De ofredar och då har man tagit hänsyn till det.

Det har skjutits en hel del dubbléer, men Mats Wisth innehar rekordet med trippel. År 2004 fällde han i samma svep två kalvar och en tjur och var således snabb med att repetera och säker på handen.

– Det gick åt en halv gran att pryda hans keps med.

Historier, anekdoter har vi inte lyckats plocka fram men den som undrar varför ett pass på Hylteryd heter Kärlekskullen, så kommer det sig av att tvenne älgar kopulerade därstädes med en jägare som vittne.

Lite om hur det var förr

År 1958 infördes licensjakt på älg. Dessförinnan fick man jaga under tre dagar. Obegränsat med vuxna djur men inga kalvar fick skjutas. Prästen i exempelvis Åsenhöga pålyste från predikstolen när älgjakten skulle börja.

Man fick licens på vapen om man skriftligen kunde visa sig ha mark att jaga på. 1985 infördes jägar-examen, och den som inte dessförinnan hade vapen var således tvungen att ta examen först, med godkänt prov för hagel-respektive klass1-vapen. Hade man tidigare en klass-1-studsare fick man utan examen köpa ny, liksom hagelvapen. Efter 1985 behövs inga bevis på innehav av jaktmark.

Tidigare fanns en regel som sade att man fick hämta på egen mark skjuten älg som fallit 100 meter in på grannens mark. Numera är som bekant gräns, gräns.

Statligt jaktkort har funnits sedan år 1938. Avgiften var från början 3 kronor för att jaga i hemkommunen, 5 kronor i länet och 10 kronor i hela riket. År 2008 var avgiften 300 kronor, enhetlig för hela landet. Det hände att polis stoppade person försedd med vapen för att kontrollera jaktkortsinnehav. Händer numera också, men ytterst sällan.

Vi blickar framåt

Nu bildas större områden för älgjakt, så kallade älgskötselområden. Ett är på gång norr om Mörkebolaget och söderut bildas i dagarna Österåns älgskötselområde omfattande 22.000 hektar. Mörkebolaget står inför att antingen fortsätta som vanligt eller ansluta sig till någondera de aktuella älgskötselområdena. Det kanske blir tvingande.

Eljest finns inga planer på förändringar i övrigt. Laget går vidare och fyller om 10 år 80, men det är en annan historia.

Vid pennan

Perolof Kallings

Historik från 1939–1999

(Bilderna utbytta)

I dag ser vi älgar lite överallt. Fast kanske inte så många när bössorna kommer fram i oktober. Annars är numera skogens konung ett vanligt djur. Men så har det inte alltid varit. Så var det exempelvis inte när Mörkebo jaktlag utanför Skillingaryd startade 1939.

60 år har gått och de älgjägare som var med vid starten är borta nu. Men en av drevkarlarna som var med då är fortfarande kvar, Lennart Nilsson, Mörkebo.

– Jag var 17 år då. Min far var ingen jägare men jag var intresserad ändå, säger Lennart en månsöndag 1999 – den 16:e för att vara exakt – när han tillsammans med Gustav Sjölin, Björkö, Lennart Nilsson, Mörkebo, Åke Magnusson, Uljeshult, Werner Johansson, Mörkebo, William "Wille" Walfridsson, Pukarp är samlad hemma hos Kjell-Göran Johansson på Rytterns väg i Skillingaryd.

Började 1939

En höstdag 1939 hade man bestämt att på morgonen samlas hos Oskar Johansson.

– Oskar Dahlström cyklade ner till vårt och frågade om vi ville följa med ut och jaga älg. Han und-

Lennart "I Mörkebo" Nilsson i skogsbrynet.

rade om jag ville vara med och driva, säger Lennart.

Svaret blev ja och andra drevkarlar på den här tiden var Alfred, Lennart och Gustav Gunnarsson i Hylteryd samt Rune Andréasson. Rune var lika gammal som Lennart Nilsson.

Jägare var Oskar Johansson, August Svensson, Hestra, Helmer Svensson, Hestra, Ragnar Johansson, Mörkebo, Thor Ahlgren, Skillingaryd, Gustav Svensson, Skillingaryd och Einar Forsberg, Skillingaryd. Dessutom var en vid namn Lundgren med.

– Det var spännande att få vara med. Jag och Rune fick gå mellan Oskar Johansson och Oskar Dahlström. Det var dem vi fick rätta oss efter.

Man gick Stenseryd-Stenshestra åt norr.

Möjligen var också Sune Gunnarsson med från början.

Första jakten bedrevs under tre dagar och man fick fälla tre älgar, vilket också gjordes. Ragnar Johansson var troligen den som sköt den första älgan medan övriga fälldes av Gustav Svensson och Einar Forsberg.

– Kriget hade börjat och även om det ännu inte hade påverkat hushållningen så var köttet mycket välkommet, säger Lennart.

Att se en älg var inte alla förunnat på den här tiden. Älgarna var ganska sällsynta men det hade blivit lite mer vanligt nu på 30-talet.

Nu var 1939 inte första gången man jagade älg i bygden, men första gången man organiserade sig i ett jaktlag. Något år tidigare hade man försökt att fälla älgar men troligen utan resultat.

– Jag minns något år före 1939. Far hade varit på lyckan för att sätta potatis, men hade precis kommit hem. Hästen reagerade och då fick vi se det: två eller tre älgar, säger Lennart.

På den här tiden behövde man inte licens för att jaga älg. Det var inte förrän 20 år senare som licenstvånget hade börjat gälla.

Fjärdingsmannen var med

Gustav Svensson och Thor Ahlgren hade älgstudsare, 12 mm Remington. Gustav och Thor ägde Willes nuvarande gård i Pukarp. Einar Forsberg från Skillingaryd, som var fjärdingsman, arrenderade jaktmark i Fåglabäck.

En dag sa en i jaktlaget: Nu ska vi skjuta i kronoparken, vilket naturligtvis var förbjudet. Forsberg sa då: Jag har lite att göra på kontoret. Men Forsberg kom ändå för att se hur det hade gått med jakten.

Forsberg kan nog sägas ha varit jaktledare. Senare var det Oskar Johansson som hade denna syssla och han följdes av Håkan Gustavsson.

Thor Ahlgren var med i jaktlaget fram till sin död 1947.

Björn Walfridsson blev ställföreträdande jaktledare 1986. 1987 blev Björn jaktledare. Från 1998 är det Lars-Erik Nordbäck som är jaktledare.

Tilldelningen i dag är betydligt större än när man började för 60 år sedan. Förra året fick man fälla sex stora och sex små älgar. Som mest har man fått fälla 18 älgar. Som mest har man skjutit 13.5 älgar. Den halva var en älg från grannjaktlaget som hade förirrat sig in till Mörkebolaget.

Jaktlaget har ett område på drygt 4.000 tunnland – 2.300 hektar – och bland utkanterna i området kan nämnas Pukarp, Malmbrovägen, Duveled, Skillingaryds prästgård och från Stensfors upp längs ån nästan ända till Skogafors.

Jakthistorier

Liksom det finns fiskehistorier finns det också jakthistorier. Det talar också en del om bråk inom jaktlagen, men sådant har det knappast aldrig funnit inom Mörkebolaget.

Åke Magnusson har ett stort minne från en älgjakt.

– En skadskjuten älgdjur hade letat sig in på våra marker söder om Uljeshult. Det var en fyrataggare. Jag fick syn på älgen och den kom rakt mot mig. Jag siktade och sköt, men det small inte. Jag la mig då ner och älgen hoppade över mig.

Gösta Bard från Linnåsalaget sköt då och träffade älgen.

– Jag hann aldrig bli rädd, bara arg. Men jag trodde att jag skulle få stryk av älgens ben, men klarade mig, säger Åke om händelsen.

De flesta som är med i jaktlaget har antingen egna marker eller är barn till ägare. Man har som regel på ett eller annat sätt anknytning.

Numera jagar man en vecka måndag-torsdag och fredagen är avsatt för att stycka. På en älg blir det som regel 150–170 kilo, på en kalv 60–70 kilo. Alla får vara med om att dela, såväl skyttar som drevkarlar.

Har man då skjutit för många älgar något år?

– Det får vi inte skriva om, skämtar de sex jägarna. Nej, allvarligt så har det aldrig hänt. Det är oer-

Lite social samvaro i skogen. Frans Dyberg, Göte Glad och "Harry på Lyckan" Johansson i samspråk.

Här har vi några ur jaktlaget med från vänster "Ivan i Ekåsen" Danielsson, "Edward i Uljeshult" Johansson, Gustav Sjölin, Håkan Gustafsson, "Harry på Lyckan" Johansson och "Oscar i Mörkebo" Johansson.

hört allvarligt om man inte rapporterar in om man skjuter för mycket. Man kan mista både vapen och tilldelning.

De har skjutit mest

Björn Walfridsson är nog den som skjutit flest älgar, men sedan har vi också Edvard Johansson. Det finns mycket att säga om Edvard men en sak är säker: oavsett var man ställde Edvard så kom älgarna till honom.

- Han lockade till sig älgarna, säger Gustav Sjölin
- Han stod aldrig still utan lockade till sig älgarna, fyller Åke Magnusson på med.

Edvard hade ljud för sig och kunde nästan tala med älgarna.

Lennart Nilsson var med i jaktlaget åren 1939–1991. Gustav Sjölin från cirka 1960 till cirka 1990, Wille Walfridsson började 1946 och är fortfarande med. Werner Johansson är också med i dag, han började 1943. Samma sak för Åke Magnusson, som började 1954.

Bland övriga som varit med länge kan nämnas Allan Claesson i Pukarp och Per-Axel "Pelle" Andersson från Hestra som började på 60-talet. Vi kan även notera Thorild Andersson, Olof Jigsäter, David Andersson och Sigvard Jarl.

Nu är det inte bara till att ställa sig i skogen med en skarpladdad bössa och tro att älgen plötsligt dyker. Planering är a och o. Jaktledaren har ett stort ansvar och alla skyttar gäller det att ha tränat i förväg. Numera träningskjuter man alltid på jaktskyttebanan i Skillingaryd. Det är i september man finlipar formen.

Äldst i jaktlaget numera är en född 1927. Yngst är Maria Zeed, 14, som är en av många drevkarlar. En del tjejer är med i laget, dock ännu inte som skyttar. Men det kommer nog.

Små händelser..

Bland små händelser kan nämnas att Oskar Johansson i Mörkebo var 75–76 år innan han fällde sin första älg.

Den största älgen så här långt är en tolvtaggare, en uddatolv.

En av de bästa historieberättarna får sägas ha varit Einar Forsberg. En annan var Alarik Gustavsson från Vaggeryd. Humor har över huvud taget stått i fokus i jaktlaget.

Lite fika i skogen är inte dumt. Från vänster Håkan Gustafsson, Gunnar Gunnarsson och August Jarl.

När det gäller hundar i jaktlaget så har man bara under ett år använt sig av sådana. Det går lika bra om inte bättre med drevkarlar, menar man i jaktlaget.

Så det kanske viktigaste av allt: gemenskapen. Visst är älgköttet viktigt, men ser man ekonomiskt på att ta ledigt från jobbet en vecka så går det inte ihop sig. Vad är det då som driver alla att hålla på? Jo, gemenskapen i jaktlaget och att få tillbringa några dagar i skog och mark.

Jaktlaget 1998

I jaktlaget 1998 ingick följande:

Hestra-Malmbron: Per-Axel Andersson, Patrik Andersson och Kurt Enell.

Alshult-Båramo: Stig, Valter, Werner och Jonny Johansson.

Fåglabäck: Fredrik Gustavsson.

Mörkebo-Göransberg: Kjell-Göran Johansson, Maria Zeed, Kenth Johansson, Lars Johansson, Mikael Karlsson och Peter Karlsson.

Hylteryd: Lars-Erik Nordbäck, Patrik Nordbäck, Leif Olsson och Magnus Kristiansson.

Uljeshult: Åke Magnusson, Per Johansson, Per-Olof Kallings, Sven-Olof Gustavsson och Roger Gustavsson.

Pukarp: Mats Wisth, Allan Claesson, Dan Gustavsson, Morgan Ekberg, William Walfridsson, Björn Walfridsson, Mikael Johannisson och Fredrik Lusth.

Många av dessa och ytterligare några var med på den trevliga 60-årsfesten på Järnvägshotellet i Skillingaryd lördagen den 12 juni 1999. Då blomsterhyllades Lennart Nilsson, Björn Walfridsson och Ingrid Gunnarsson.

Per Bunnstad / www.skillingaryd.nu
Finnveden Information AB
Box 91
568 22 Skillingaryd
070-213 14 66